

Martinus
Nijhoff

POPOTNIK
(De wandelaar)

Samota mi življenje vse poganja
v pokrajini, ujeti v štiri stene.

V žilah ni več krvi, roke ledene,
zamrla v strtem srcu so dejanja.

Menih sem bil za časa Karolingov,
skoz okno gledal sem po flamsko mrk
na sončno trato in na mestni trg,
poslušal petje in ples mornarskih svingov.

Umetnik sem bil v času renesanse
in slikal svoje dame blagi smeh,
nad ogledalo sklanjal se v nočeh
in v nje očeh odkrival svoje šanse.

Boemski pesnik sem bil za Baudelairja
— čez dan sred knjig, čez noč v kavarni — vmes
ljubezen klel, ker kot Salome ples
krojita svet potrata in mizerija.

V visokem stolpu sem gledalec boren,
odmaknjen iz vrvečega sveta,
ves majhen je, kar ga oko zazna,
pa ga prijeti, slišati ne morem.

Ne delajo več roke, niso žive,
oči brezbrizno gledajo stvari,
sprevod podob se pred menoj vrsti
kot miren mozaik brez perspektive.

1916

SVETLOBA Svetloba bela v mavrico se lomi,
(Het licht) barve so sad, dobljen z lomom luči.
Življenje v dela cepi se ostro mi,
v besede duša, kadar govori.

Živeti sme le, kdor se v smrti zlomi:
kako mi teče izpod nohtov kri!
Odprem vsa okna, vrata se odpro mi —
tu je srce, telo tu, pa ga stri!

Od vigredi je rahla prst. Zelenja
nadih se že med drevje tke. Vrvenja
v travi ob ribnikih je polno spet —

Nag sem na križ pribit, z vrvjo privezan,
duša, ki jo drobi, lomi ljubezen:
zato kot človek sem prišel na svet.

1916

PO LETU DNI Šele to jutro vidim, da noseča
(Na een jaar) bila je noč in težka od ekstaz —
in najin dan, vzajemne luči plaz,
sprebistrekov in resnih misli gneča.

Nad metežem črnih noči stoječa
zreva po letu dni bel dan kot gaz
in vidiva: neskončno trd topaz,
pa svet v zatonu mu mehko večja.

Na tla sem se ulegel znak pod grič,
besede iste so prišle mi v grlo,
kot si izreče jih tudi mrlič,
ko ga zbudi samotni, temni vrt:

Življenje lepo: vse mi je potrlo.
Življenje dobro: ustvarilo je smrt.

1916

SAMOTAR Oči noči skoz okno v me strme,
 (De eenzame) po cesti mimo kleplje konj vsak čas.
 Stvari niso nič več kot njih ime.
 Jaz sem samo osupel še obraz.

Živo me k plesu vabi mesečina
 in ko zablešem, senca gre z menoj —
 o senca, spremljevalka mi edina:
 ko plešem, glej, sem le plesalec tvoj.

Tih človek sem in name Bog igra,
 da se življenje zdi mi blazen plaz —
 pa spet vse dobro je in vse lepo:

stojim pri oknu, melodije glas
 polni srce, da ga razneslo bo;
 otrok tu spod, čuj, na klavir igra —

1916

NEDELJSKO Na mirni, blede vodi stojé ladje,
JUTRO v neskončnost čakajo na sivi reki,
 (Zondagmorgen) v napetosti pa zvija se podladje,
 k obzorja hrepeni plimi, oseeki.

Tam daleč v vasi zapoje zvonovi,
 zvonik škrjanček je trjanček sam —
 od juga dihnejo topli vetrovi,
 tam onkraj vzdigne paralelogram
 svoj vzdigni most. — Pojo, pojo zvonovi.

1916

HOLANDIJA Nad glavo razprostiraš mi svoj zrak,
 (Holland) širokih sap in sonca poln obok —
 vriskaje hodim tu čez slednji prag
 ali pri prsih pijem kot otrok.

Z vprašanji ves nabit sem, lic žarečih,
 skoz žene kri mi hrepenenje sveže.
 Vasi stoje ob potih ti bleščočih
 in paše režejo prekopov mreže.

Večernih luči okno je nalilo.
 Pohištvo prisluškuje iz dela v del,
 zamira vse in vse se bo umirilo —

Preprostost, da je je sam Bog vesel:
 mož moder jopič, ženska ima krilo
 karirasto in pa predpasnik bel.

1916

POJOČI VOJAKI Po cestah ostri gramoz vam prekleti
 (Zingende brusi noge, vojaki, do kolen,
 soldaten) da bolečine vam blaži refren:
 »Marič, Marič, slovo bo treba vzeti!«

Mi moramo naprej v daljave nove
 in tam spoprime se med seboj.
 Otožnost, čuden je domislek tvoj:
 »Hudič ima kopita in rogove!«

Kje je zdaj muzika? In boben kje?
 Je čisto Bog zapustil nas, soldate?
 Življenje v nič gre, bolno je srce —

O prstanu, ljubezni poj mi vsak,
 pojte, kako prezirate granate!
 Srce veliko, otroško ima vojak.

1916

KVINTET Kvintet kavarniški vabi z verande
 (Het strijkje) — violi, čelo, flavta in klavir —
 ko igra v hotelu trškem vsak večer
 moderne plese, stare sarabande.

Od lampijonov drevje in girlande
 žarijo — trg pa tone v mrak in mir —
 krog vrta gnete se molčeč okvir
 ljudi, jetnikov čarne propagande.

Sedita dva na stoli iz trstinja:

»Ljuba, oči ti kar žare nocoj,
 čutim, kako me tvoj sijaj spreminja! —«

Čez vrh pokuka luna. Olala!
 Papiga v kletki poje venček svoj
 koncertnih viž, ki jih kvintet igra.

1916

KLOVN Papirna maska mi prekriva lici,
 (Clown) na glavi žolta zvezda se krivi,
 ko opica za roko me lovi,
 visim na kavljju ko pršut v mesnici.

Moj šef bi želel ves svet razvedriti.
 »Apostol satanov!« kriči plakat
 in ljudstvo gnete se na nos na vrat,
 ko da res morem vse skrbi spoditi.

Vse spravlja v smeh moj nori hoplahop:
 igram za pse, za slone, za ljudi,
 saj lajam, trobim, vpijem v širni svet —

Ko pa se pozno v noč vse sprazni spet,
 grem h kandelabru, kjer še luč gori,
 in v mislih ponovim ves svoj nastop.

1916

TRUBADUR Romance je pod okni igral ponoči,
 (De troubadour) skerce čez dan za poslušalstvo zbrano;
 potem pa vrgel flavto je v fontano,
 ker želel je z modrostjo priti k moči.

Iščoč v nočeh vzdolž vod miru ne dá si,
 po sončnih cestah gre za njo podnevi,
 a priča le nemoči je in revni
 in brez sadov ves trud, vsi letni časi.

Kakor popotnik, ki se s sni napaja,
 k obzorju daljnemu na cilj hiti
 in čuti, da mu kri iz srca uhaja —

Ves bleđ mu je obraz, bel od luči,
kakor človeku, ki z goré prihaja,
kjer zrl božanstvu je iz oči v oči.

1916

PREKLETI Ugriznil sem v meso ti negovano,
(De vervloekte) v ta topli sad, ki se zagrizne vanj
ljubezen v lakoti po kruhu sanj,
I kar je v obupu le prekletim дано.

Zakaj, zakaj le ni bilo ti znano
tihotno petje v krvi mi vsak dan
in koprnenje mi samotnih ran?
Zakaj napravila si križ nad mano?

In zdaj te grizejo poljubi moji,
moj glas v zagrizeno te besnost pahne,
ko ptiča krik, ko vrže se na plen —

Nekoč bo vse mi odpuščeno, vem;
ko smrt miru mi v mrzlo truplo dahne,
nanj v blagoslovu deneš roki svoji.

1916

PREPROSTA Za mano se smeje sončna, topla stena,
PESEMCA nad mano listje zeleno,
(Het liedje van pod mano protje pleteno —
den simple)

Ljubičičica, ljubičičica,
otroček sedi in poje —

Lesja je v plotu odprta.
Slišim njene korake z vrta.
Rože prinaša mi tako rada.

Ljubičičica, ljubičičica,
otroček sedi in poje.

1916

ZADNJA DVA — O grintavo za hišo drevo,
 (De twee kako imaš revno krošnjó;
 nablijvers) sprašujem se, zakaj še živiš,
 ko tako malo sadov rodiš.

— O pisunček, samotno sedeč,
 žene in otroka ni več;
 sprašujem se, zakaj še čečkaš,
 ko same neuspehe imaš.

— Poslušaj, škrjanček je ves vesel
 o srcu mesta si pesem zapel.

— In gnezdo si novo je spletal vmes,
 vsa rdeča opeka in blešči se les.

1934

NA GROBU Tvoj grob je vse, kar je na nizozemskih tleh
 NIZOZEMSKEGA ostalo danes še od Nizozemske cele;
 NEZNANEGA le tu zastava še, tu prost še dih v ljudeh,
 VOJAKA, tu rože nizozemske bodo še cvetele.

PADLEGA
 V MAJU 1940 Tu pij tolažbo vsak. Brenčijo tu čebele
 (Bij het graf in pišejo ime neznano na grobeh.

van den Ponos sirot. Ob čem bi bolj se misli vnele
 Nederlandschen sinu, ki padel je za vse na teh ravneh.
 onbekenden

soldaat Na binkošti; bile so prave binkošti.
 gevallen Ognjeni krst, ki šli so skozenj umrljivi,
 in de z nesmrtnim ognjem, mati, krstil nas je vse.
 Meidagen 1940)

Prežmi sipine, gmajn odtenek bronasti,
 oblake, ki se v vodi gledajo igrivi,
 vse nas pojoč z modrino širo naj prestre!

1940